

Адвокаційний план
Благодійної організації
«БФ «Всеукраїнське об'єднання людей з наркозалежністю «ВОЛНА»
2018-2020

Актуальність

На часі великих змін та реформ в Україні, а також орієнтування на про європейські цінності, є досить великі розбіжності як у Законодавстві України так і взагалі сприймання соціальних проблем.

Річ у тому, що не зважаючи на досить прогресивні зміни як у соціумі так і у ставленні цього соціуму до соціально значущих проблем.

Найстарішим питанням є проблеми у суспільстві, що пов'язані з наркозалежністю та людьми, що мають досвід переживання даного недугу.

Сьогодні Україна вступила в епоху великих змін, після підписання 21 березня/27 червня 2014 року Угоди про асоціацію між Україною та ЄС в Україні була значно вдосконалена нормативно – правова база, Кабінет Міністрів України від 22 березня 2017 р. № 248-р схвалив стратегії забезпечення сталої відповіді на епідемії туберкульозу, в тому числі хіміорезистентного, та ВІЛ-інфекції/СНІДу на період до 2020 року, також раніше від 28 серпня 2013 р. № 735-р, прийнята Стратегія державної політики щодо наркотиків на період до 2020 року, однак не були вирішені ключові питання щодо наркозалежних осіб, державна політика щодо них все ще залишається каральною. Про це свідчить прийняття законопроекту № 7279-д від 20.04.2018, відповідно до якого діяння за ознаками ч.1. ст.309 Кримінального кодексу України (незаконне зберігання наркотиків у розмірах більше, ніж "невеликі") буде називатися "кримінальним проступком", а не злочином, як зараз. У той же час розмір штрафу за таке правопорушення збільшується у 20-30 разів , максимально 51 000 грн (у попередній редакції - 1700 грн). Одночасно термін максимального покарання за ч.1.ст. 309 у вигляді "обмеження волі" збільшується з 3 до 5 років.

Рівень поширення ВІЛ-інфекції серед споживачів ін'єкційних наркотиків залишається одним з найвищих в Європі (19,7 відсотка). Саме тому наркоспоживачи є ключовою групою населення щодо подолання проблем ВІЛ/ТБ/вірусних гепатитів.

З початку розвитку епідемії ВІЛ-інфекції/СНІДу всі послуги з профілактики серед представників груп підвищеного ризику інфікування ВІЛ надаються за кошти донорів громадськими, благодійними, релігійними, державними організаціями. Лише останніми роками відбувається поступове

зростання залучення місцевих бюджетів до фінансування послуг заходів з подолання епідемії ВІЛ (окремі регіони). Існує необхідність перегляду та зміни підходів до організації, планування і фінансування програм протидії туберкульозу та ВІЛ-інфекції/СНІДу.

Дискримінація споживачів наркотиків та надмірно висока криміналізація їхніх дій, є однією з головних причин, яка не дає змогу зупинити та взяти під контроль не тільки поширення в Україні наркоманії, але й її побічних ефектів, зокрема епідемії ВІЛ/СНІДу.

Нині споживачі наркотиків є водночас об'єктом політики боротьби з наркотиками та профілактики ВІЛ. Стосовно наркотично залежних ця політика обмежується кримінальним переслідуванням, добровільним та примусовим лікуванням. Люди цієї категорії перебувають у соціальній ізоляції, стають жертвами стигматизації і дискримінації, зазнають високого ризику насильства з боку правоохоронних органів і зневажливого ставлення у закладах системи охорони здоров'я. Переслідування державою та агресія з боку населення робить наркозалежного ізгоем у суспільстві. Таке ставлення суспільства відкриває питання про стигматизацію з боку держави, суспільства з одного боку, а з другого боку само стигматизацію людей з наркозалежністю, що досить ускладнює доступ як програм так і людей до цих програм.

Закритість групи створює ще одну загрозу - ризик підвищеної смертності від передозувань ПАР.

Профілактика передозувань залишається проблемою незважаючи на прийнятий Наказ МОЗ № 65, від 15.01.2018 «Про внесення зміни до Порядку відпуску лікарських засобів і виробів медичного призначення з аптек та їх структурних підрозділів», що регламентує без рецептний продаж з аптек та аптечних пунктів лікарського засобу «Налоксон» (як антагоніст опіатних рецепторів) у кількості 2 мг на один відпуск. «Налоксон» - залишається препаратом який не можна придбати у відкритому доступі, що погіршує ситуацію з опіатними передозуваннями.

Висновок

Виходячи з актуальності проблем - вирішено створити *Адвокаційні план Благодійної організації «Благодійний Фонд Всеукраїнське об'єднання Людей з Наркозалежністю (ВОЛНА)» на 2018-2020 р:*

Головним завданням є синхронізувати його з стратегічним планом організації затвердженого - Протоколом Засідання Правління № 1 від 09.07.2018, викладеного на веб-сайті організації <http://www.volna.in.ua/wp-content/uploads/2018/11/VOLNA-SP.pdf> за напрямками:

1.2 Моніторинг порушення прав силами спільноти, підвищення правової обізнаності (грамотності), захист прав, в т.ч. із залученням професійних юристів;

1.3 Побудова конструктивних партнерських відносин (державні, недержавні та міжнародні організації);

1.4 Першочергово - забезпечення ЗПТ, знеболення та інших адекватних лікувальних програм, пов'язаних з наркозалежністю, задля повноцінного доступу до медичних та соціальних послуг;

1.5 Коректне висвітлення інформації щодо проблематики спільноти ЛЖН в т.ч. робота зі ЗМІ задля зниження стигми та дискримінації та формування позитивного іміджу ЛЖН в суспільстві);

1.6 Участь у розробці нормативно-правових актів на національному та регіональному рівнях;

2.2 Прийняття та впровадженні стандартів та програм реабілітації ЛЖН;

2.3 Участь представників спільнот у процесі МІО реалізації програм, якості послуг;

3. Розвиток та посилення організаційної спроможності на національному та регіональному рівнях, включно з розвитком РП (25 регіонів)

*Виконуючи завдання для спільноти ЛВНІ в Україні протягом 2018 року, ми додали ще декілька актуальних питань, а саме:

- Розширення доступу до програм профілактики передозувань
- Створення єдиного ресурсу допомоги людям з наркозалежністю
- Гендерні питання та питання жіночої наркозалежності
- Адвокатування питань фінансової сталості послуг у перехідному періоді з донорського до державного фінансування

1.2 Моніторинг порушення прав силами спільноти, підвищення правової обізнаності (грамотності), захист прав, в т.ч. із залученням професійних юристів;

Діяльність з адвокації	Результат	Строки виконання	Відповідальний
Фіксація та аналіз правопорушень вчинених до людей з наркозалежністю.	буде створено сильну партнерську мережу правозахисників (дана система розроблена експертами-правозахисниками організацією ВОЛНА)	Липень 2019	Руденко Олег
Долучитись до розробки та впровадження систем моніторингу порушень прав та правових бар'єрів в доступі до профілактичних та медичних послуг з використанням інструментів бази «PEAct» - «REAct (Rights-Evidence-Action)», що	Проведені зустрічі з представниками Альянсу Громадського Здоров'я, надані експертні висновки ВОЛНІ до роботи бази «PEAct» - «REAct (Rights-Evidence-Action)»	Лютий 2019	Руденко Олег Бордуніс Тетяна

впроваджується Альянсом Громадського Здоров'я за підтримки ГФ			
Представників спільноти (РП) передають звернення до єдиної системи правопорушень.	Юристи допомагають у правильному складанні скарг, тощо	Січень 2019	Руденко Олег
Тренінги щодо правових аспектів для ЛЖН, поліції, медичних працівників, тощо	Навчання РП, лідери спільноти ЛЖН, як захищати свої права	вересень 2019	Руденко Олег Козак Ігор

1.3 Побудова конструктивних партнерських відносин (державні, недержавні та міжнародні організації);

Діяльність з адвокації	Результат	Строки виконання	Відповіда льний
Подовжити існуючі договори про співпрацю з НПО, ЛПУ, соціальними службами, первинною правовою допомогою, вторинною правовою допомогою, УГСПЛ, УЗПЛ, омбудсменом та іншими зацікавленими сторонами	Проведені зустрічі, переговори з партнерами. Підписані договори збільшено партнерство	постійно	Руденко Олег
Звернутися з ініціативи щодо закріплення партнерства у формі включення до складів КР, робочих груп, систем МІО, представників ВОЛНА	Підписані договори, з новими партнерами в тому числі з державними структурами, міжнародними організаціями	2019-2020	Димарецький Олег, Басенко Антон

1.4 Адвокація, захист прав та представництво інтересів ЛЖН на всіх рівнях (в т.ч. задля декриміналізації та усунення правових бар'єрів);

Діяльність з адвокації	Результат	Строки виконання	Відповіда льний
Аналіз документів, що регламентують розрахунок потреб у препаратах замісної підтримувальної терапії для лікування.	Аналітична довідка з переліком документів	Січень 2019	Залучений експерт
Підготувати звернення до МОЗ України щодо надання інформації стосовно вжиття заходів щодо розробки Методики/інструкції розрахунок потреб у препаратах замісної підтримувальної терапії для лікування	Підготовлене звернення	Лютий 2019	Козак Ігор
Ініціювати проведення незалежної фармацевтичної експертизи препаратів Метадон-3Н та Бупренорфін-3Н з метою підтвердження факту щодо його низької якості та цільової невідповідності, що може суттєво вплинути на подовження терміну лікування та/або навіть погіршити стан хворого;	Препарати поданий на експертизу	Лютий – Березень 2019	Димарецький Олег
Ініціювати спільне проведення переговорів із керівником ТОВ «Харківського фармацевтичного підприємства «Здоров'я народу» Ловашніченко Ольгою Олексіївною, залученням представників ЦГЗ Іванчук Ірина, щодо вдосконалення препарату та приведення його складу у відповідність потребам	Домовлено про зміну складу препарату	травень – червень 2019	Димарецький Олег

пацієнтів ЗПТ			
проведення переговорів із керівником ТДВ «ІнтерХім» Редером Анатолієм Семеновичем, залученням представників ЦГЗ та МОЗУ щодо можливої співпраці у: * виробництві у необхідних обсягах метадону як препарату з врахуванням критеріїв якості та ефективності для його споживачів, зокрема пацієнтів ЗПТ,- з боку ТДВ «ІнтерХім»;	Конкурентна ціна на препарат	травень – червень 2019	Димарецький Олег, Басенко Антон
Аналіз алгоритму впровадження пілотних проектів щодо без перервного лікування хворих на «розлади психіки та поведінки внаслідок вживання психоактивних речовин» згідно Міжнародному класифікатору хвороб (МКХ-10, МКХ-11) - (F10-F19) препаратами замісної підтримувальної терапії в установах виконання покарань.	Аналітична довідка з переліком документів	Листопад 2019	Залучений експерт
Впровадження досвіду до регіонів щодо без перервного лікування хворих на «розлади психіки та поведінки внаслідок вживання психоактивних речовин» згідно Міжнародному класифікатору хвороб (МКХ-10) - (F10-F19) препаратами замісної підтримувальної терапії в установах виконання покарань.	Замісна підтримуюча терапія доступна в установах виконання покарань у чотирьох регіонах	Листопад 2019	Козак Ігор та залучені РП

1.5 Коректне висвітлення інформації щодо проблематики спільноти ЛЖН в т.ч. робота зі ЗМІ задля зниження стигми та дискримінації та формування позитивного іміджу ЛЖН в суспільстві);

Діяльність з адвокації	Результат	Строки виконання	Відповідальний
Подолання стигми та дискримінації до осіб, які вживають наркотичні речовини та мають потребу в захисті їх громадських прав та свобод;	Підготовлено три сюжети щодо позитивного іміджу ЛЖН в суспільстві, висвітлено у ЗМІ	Травень 2019_20 Серпень 2019_20 Грудень 2019_20	PR ВОЛНА
Проведення публічних акцій, залучатимуться ЗМІ, партнери, представники інших спільнот	Проведено на Національному та регіональних рівнях публічного заходу за участі представників спільноти ЛВІН: 26 червня - Support Don't Punish, 31 серпня - інформування щодо передозувань та 10 грудня - до всесвітнього дня прав людини	Червень 2019_20 Вересень 2019_20 Листопад 2019_20	PR ВОЛНА

1.6 Участь у розробці нормативно-правових актів на національному на регіональному рівнях;

Діяльність з адвокації	Результат	Строки виконання	Відповіда льний
Підготовка листа на президента України щодо вимог покладання ВЕТО до законопроекту № 7279-д від 20.04.2018	Переданий лист, проведено Національну акцію та флешмоби у регіонах України	Грудень 2018	Козак Ігор
Звернутися з підтримкою нашої ініціативи щодо ветовання законопроекту № 7279-д від 20.04.2018 до структур ООН, МОЗу, ЦГЗ, Мінсоц політики, МБФ "Альянс громадського здоров'я", МБФ "100 % життя"	Передані звернення	Грудень 2018	Козак Ігор
Проведення акції «Заплати за життя». Основна вимога організаторів акції – гуманізація існуючої наркополітики та ветовання законопроекту №7279-д від 20.04.2018	Репортаж у ЗМІ, привернення уваги.	10 грудня 2018	Пархоменко Велта
Вступ до робочих групи де можливо приймати участь у зміні законодавства щодо нарко-політики.	Вступ до робочих груп, інших дорадчих органів	Лютий – березень 2019	Димарецький Олег
Підготувати звернення до директора Державної установи "Український моніторинговий та медичний центр з наркотиків та алкоголю МОЗ України" Шум Сергія Сергійовича щодо надання інформації стосовно того, на якому етапі наразі знаходяться пропозиції внесення змін до Наказу №188 МОЗ України від 01.08.2000 р.	Підготовлене звернення	Січень 2019	Козак Ігор
Підготувати та надіслати звернення Голові Національної поліції України Князеву С.М. щодо підписання Меморандуму про співпрацю у проведенні інформаційно-навчальних заходів для працівників поліції, у рамках підвищення їх кваліфікації та удосконалення фахового рівня, при їх взаємодії з ЛЖН/під час виконання своїх посадових обов'язків.	Підготовлене звернення	Лютий 2019	Козак Ігор
Подання та реєстрації на веб-сайті Офіційного Інтернет представництва Президента України https://petition.president.gov.ua/ електронних петицій з декриміналізації наркоспоживачів та у напрямку зміни законодавства України у сфері державної наркополітики.	Зареєстрована петиція на веб-сайті Інтернет представництва Президента України	Березень 2019	Козак Ігор
Аналіз законодавства щодо зміни постанови КМУ та приказів МОЗ щодо встановлення діагнозу та диспансерного обліку пов'язаного з наркозалежністю;	Аналітична довідка з переліком тверджень, які обґрунтовують відміну диспансерного обліку наркозалежних. Інфограіка(бажано)	Березень 2019	Залучений експерт
Аналіз законодавства щодо ЗПТ, а саме наказ МОЗУ № 200 Про затвердження Порядку проведення замісної підтримувальної терапії хворих з опіоїдною залежністю та інших наказів для поліпшення ЗПТ	Аналітична довідка з переліком бажаних змін для спільноти ЛЖН. Інфограіка (бажано)	Квітень 2019	Залучений експерт
Підготовка змін по декриміналізації, а саме по ст. 309 КК України «Незаконне виробництво,	Подана пропозиція до відповідної комісії у ВР	Травень 2019	Залучений експерт

виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту»	України		
Запити про надання інформації щодо нормативно – правової бази, якою керується кожна ОДА у своїй діяльності стосовно сфери інтересів ЛЖН.	Відповіді на запити.	Лютий 2019	Козак Ігор, Руденко Олег
Аналіз та перевірка відповідності зазначених у відповідях з ОДА нормативно - правових актів фактичній реалізації та дії на практиці, надати їх у формі висновків.	Аналітична довідка з переліком існуючих робочих груп, дорадчих органів, тощо. Та градацією по їх впливовості/важливості	Березень 2019	Залучений експерт, Руденко Олег
Аналіз ефективності впровадження та дії національних програм з питань ЛЖН, зокрема ЗПТ та супутніх регіональних програм.	Аналітична довідка з переліком заданих показань щодо ЗПТ	Травень 2019	Залучений експерт, Руденко Олег, Козак Ігор
Розробити та подати пропозиції щодо внесення змін до регіональних НПА, якими передбачається збільшення внеску місцевих бюджетів у напрямку фінансування витрат для даної спільноти з надання послуг профілактики, лікування і підтримки хворих ВІЛ-інфекції, туберкульозу вірусних гепатитів	Подані звернення обгрунтовані аналітичними даними	2019-2020	Регіональні представники

2.2 Прийняття та впровадженні стандартів та програм реабілітації ЛЖН;

Діяльність з адвокації	Результат	Строки виконання	Відповідальний
Підготувати та надіслати на ім'я Заступника міністра охорони здоров'я Ілика Р.Р. звернення щодо забезпечення обов'язкового доведення до відома та виконання усіма аптечними закладами вимог Наказу МОЗ України від 15.01.2018 № 65 Про внесення зміни до Порядку відпуску лікарських засобів і виробів медичного призначення з аптек та їх структурних підрозділів.	Підготовлене звернення	Серпень 2019	Пархоменко Велта
Ініціювати проведення круглого столу серед аптечних мереж та представниками МОЗ щодо виконання Наказу МОЗ № 65, від 15.01.2018 «Про внесення зміни до Порядку відпуску лікарських засобів і виробів медичного призначення з аптек та їх структурних підрозділів», що регламентує без рецептний продаж з аптек та аптечних пунктів лікарського засобу «Налоксон» (як антагоніст опіатних рецепторів)	«Налоксон» (як антагоніст опіатних рецепторів) у кількості 2 мг на один відпуск можна придбати у відкритому доступі.	Вересень 2019	Козак Ігор
Прийняти участь у робочій зустрічі за результатами апробації державних стандартів реабілітації		Березень 2019	Пархоменко Велта

Ініціювати створення міжсекторальної робочої групи моніторингу діяльності існуючих центрів реабілітації шляхом створення листа на МОЗ та Мінсоцполітики України з драфтом положення про групу.	Підготовлене звернення	Квітень 2019	Пархоменко Велта
Ініціювати проведення круглого столу з питань ліцензування діяльності реабілітаційних центрів шляхом написання листа на Осипян А. (Центр психічного здоров'я і моніторингу наркотиків та алкоголю МОЗ України)	Підготовлене звернення	Червень 2020	Пархоменко Велта

2.3 Участь представників спільнот у процесі МІО реалізації програм, якості послуг;

Діяльність з адвокації	Результат	Строки виконання	Відповіда льний
Розробити механізм моніторингу та громадського контролю за принципом «повного, своєчасного і цільового надходження препаратів та послуг ЗПТ до їх адресата» та виконання плану з набору пацієнтів ЗПТ в Україні до 2023 року;	Розроблений механізм моніторингу з залученням ЛЖН	Серпень 2019	Козак Ігор, Руденко Олег, Пархоменко Велта
Погодження з ЦГЗ та зацікавленими сторонами у рамках плану розширення ЗПТ в Україні до 2023 року;	Прийнятий план розширення ЗПТ в Україні до 2023 року;	2019-2020	ЦГЗ, Димарецький Олег, Басенко Антон
Контрибуція у розробку національної програми ВІЛ / СНІД на 2019-2023 рр. щодо збереження повноцінного та всебічного доступу до програм профілактики, лікування, догляду та підтримки за ВІЛ для ЛУН, зниження шкоди, ЗПТ та інших видів лікування наркозалежності, заснованих на доказовій медицині, а також адвокатування Державного фінансування цих програм.	Державне фінансування послуг профілактики та зменшення шкоди у Державі	2019-2020	Басенко Антон, Димарецький Олег Козак Ігор та регіональні представники ВОЛНА
Подати пропозиції обґрунтовані аналітичними даними, найкращих практик (кімнати безпечного вживання, утилізація, доступ до тестування в РЦ), які довели свою ефективність у Країнах ЄС	Адвокатування на Національному рівні пропозиції щодо (кімнати безпечного вживання, утилізація, доступ до тестування в РЦ)	2019-2020	Козак І.

3. Розвиток та посилення організаційної спроможності на національному та регіональному рівнях, включно з розвитком РП (25 регіонів)

Діяльність з адвокації	Результат	Строки виконання	Відповіда льний
-------------------------------	------------------	-------------------------	------------------------

Географічне розширення організації та включення активістів спільноти ЛЖН до процесів прийняття рішень (напр. НКРУ, КР та інших дорадчо-консультативних органів)	Активістів спільноти ЛЖН у 16 областях долучені до консультативних органів), а з 2020 вже 25 областей.	2019 2020	Козак Ігор та Пархоменко Велта
Мотивування до відстоювання своїх інтересів представників ЛВНІ у регіонах, формування лідерських здібностей, включення активістів до робіт координаційних рад і робочих груп у сферах протидії наркоманії, ВІЛ, ТБ	Проведені зустрічі, переговори з партнерами. Підписані договори збільшено партнерство, навчання лідерів, візити технічної допомоги, навчання, реєстр асоційованих членів де до 2020 року нараховуватиметься 1500 асоційованих членів з 25 регіонів країни	постійно	Руденко Олег, Козак Ігор, Мартинюк Анна, Пархоменко Велта
Підтримка регіональних представників у 25 регіонах України	2018 рік - 10 регіонів 2019 рік - 15 регіонів 2-20 рік - 25 регіонів	постійно	Козак Ігор, Мартинюк Анна, Пархоменко Велта
Організація щорічного форуму наркозалежних в Україні	Участь 150 представників ЛВНІ, 50 представників міжнародних, державних організацій	2019-2020	Димарецький Олег, Басенко Антон, Козак Ігор, Пархоменко Велта, Мартинюк Анна
Участь у національних платформах (НПКС, ККСУ та інших)	2019 звіт та позиційне звернення о потребах спільноти 2020 звіт та позиційне звернення о потребах спільноти	2018-2020	Басенко Антон, Козак Ігор, Пархоменко Велта, Мартинюк Анна
Створення єдиного ресурсу допомоги людям з наркозалежністю на кшталт e-heals, де будуть повністю відображені послуги для людей з наркотичним недугом	Даний ресурс імплементований у загальну систему МОЗУ	2020	Димарецький Олег

Перешкоди:

- Відсутнє фінансування для підтримки діяльності спільноти
- Зміни політичних діячів та влади у Державі
- Монополізація сфери громадського здоров'я ЦГЗ
- Низький рівень залучення до експертиз, альтернативних звітів спільнот

В цьому адвокаційному плані можливі зміни, та доповнення, щоб зберегти гнучке управління та реагувати на непередбачені виклики.